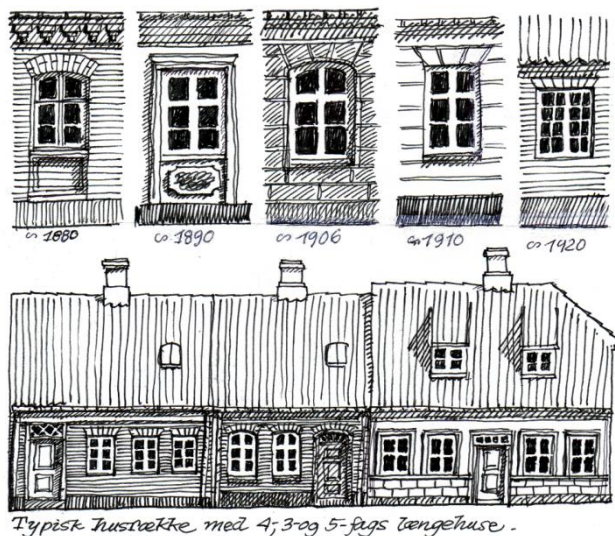


Oprettelse af kommunale BYGNINGSBEVARINGSRÅD



Baggrund

Iflg. ”Lov om Bygningsfredning og bevaring af bygninger” har der siden 2001 været mulighed for at der kan oprettes lokale bevaringsråd, der bl.a. kan yde hjælp og støtte til bevaringsværdige bygninger – bl.a. med bistand fra Kulturministeriet (§16 stk. 1 og stk 4).

Efter 2007 har kommunerne som ét af deres nye områder fået overdraget ansvaret for udpegningen af værdifulde kulturmiljøer både i land- og byområder. Dertil kommer, at kommuneplanerne iflg. plan-loven nu skal indeholde retningslinier for sikring af de kulturhistoriske bevaringsværdier i kommunen.

Derfor foreslår Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, at der med baggrund i disse to lovbestemmelser etableres et *Bygningsbevaringsråd* i samtlige kommuner. I disse kan der sidde medlemmer fra kommunens tekniske udvalg og forvaltninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskulturs lokale afdeling, det lokale museum samt andre relevante lokale interessenter. Bygningsbevaringsrådet er som udgangspunkt rådgivende, ulønnet og frivilligt.

En række kommuner har allerede et sådant kommunalt Bygningsbevaringsråd (med forskellige navne), der mødes jævnligt, og hvor Landsforeningens lokalforening også deltager. 5-6 af disse har muligheder for at uddele økonomisk støtte gennem en ’byfond’.

Denne folder giver tips til, hvordan, hvorfor og med hvem disse kommunale BYGNINGSBEVARINGSRÅD kan oprettes.

Det kommunale BYGNINGSBEVARINGSRÅD

Det kommunale bygningsbevaringsråd skal rådgive kommunens Tekniske- og kulturelle forvaltning, i sager, der vedrører udviklingen af kommunens kulturmiljøer, - herunder bl.a. sager vedrørende de lokale bevaringsværdige bygninger.

I Rådet sidder som nævnt medlemmer fra kommunens tekniske og kulturelle udvalg og forvaltninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur’s lokale afdeling, det lokale museum samt andre relevante lokale interessenter, f.eks. handelsstandsforeningen, håndværkerforeningen, byhistorisk forening, miljøforeningen osv.



Det kommunale BYGNINGSBEVARINGSRÅD får som opgaver:

- At være hørings- og sparringspartner for den kommunale planlægning og administration af kulturmiljøer, arkitekturpolitik, bevaringsplanlægning og bevaringsværdige bygninger.
- At forestå opgaver omkring kulturarv og bevaringsværdige bygninger gennem undersøgelses- og registreringsarbejde, oplysning, formidling, og vejledning osv.
- Presse på og hjælpe til med at der gennemføres en SAVE-registrering af alle bygninger i kommunen, således at kommunen kan få kortlagt én af sine væsentligste bevaringsinteresser.
- Presse på og hjælpe til med løbende at ajourføre og opdatere de allerede foretagne SAVE-registreringer i kommunen - både så bevaringsmæssigt forbedrede bygninger kan stige i SAVE-værdi, og bevaringsmæssigt forringede huse kan nedjusteres i SAVE-værdi.
- Presse på og hjælpe med til, at der oprettes et bygningsforbedringsudvalg i kommunen, der kan modtage penge fra Velfærdsministeriet til uddeling til udvendige istandsættelsesarbejder på de bevaringsværdige bygninger.
- Presse på og hjælpe med til at Velfærdsministeriets Vejledning fra 2006: ’Bevaringsværdige bygninger – sikring af bevaringsværdier’ benyttes som fast udgangspunkt for behandlingen af de bevaringsværdige bygninger i kommunen, bl.a. ved at skrive vejledningen ind i de bevarende lokalplaner.
- Presse på og hjælpe med til, at der etableres bevarende lokalplaner for alle velbevarede byområder i Danmark, bl.a. de gamle middelalderlige bykerner.
- Presse på og hjælpe med til, at der udgives brochurer, publikationer og vejledningsmaterialer om kommunens bygningskultur, og hvordan man bedst passer på denne.
- Bygningskulturrådet kan evt. uddele en årlig pris til én af de bedst istandsatte bygninger i kommunen - eller i de enkelte byer eller landsbyer.

Bygningsbevaringsrådet er ikke bestemmende, men kun rådgivende overfor kommunen.

DREJEBOG til oprettelse af kommunale BYGNINGSBEVARINGSRÅD

Lokalafdelingen af By og Land:

- 1: **Erfaringsindsamling**
Har kommunen en formuleret Arkitekturpolitik eller bevaringspolitik, f.eks. nedfældet i kommuneplanen eller informationsmaterialer om kommunen?
Findes der lignende faste samarbejds-organer i kommunen i dag?
F.eks. vedrørende natur, miljø, handicap, trafik osv., så skal disse kontaktes for et eventuelt samarbejde eller gensidig orientering. Hvordan er disse organiseret, og hvordan fungerer de? Hvilke opgaver, kommissorier osv. har de?
Kontakt også under alle omstændigheder beslægtede foreninger i kommunen, lokalhistorisk forening, museumsforeningen, miljøforeningen osv. for at drøfte mulighederne for et samarbejde om de kommunale bygningskulturråd.
- 2: **Status**
Hvem er de relevante samarbejdspartnere? Forskelligheder og sammenfald.
Hvad kan vi samarbejde om i relation til kulturmiljø, bygningskultur og bygningsbevaring?
- 3: **Lokalt møde med lokale interessenter, hvor ideen præsenteres.**
Lokalforeningen udarbejder et papir, der sammendrager 1 og 2.
Herunder forslag til organisering, opgaver og statutter (se forrige side i denne folder).
- 4: **Brev til kommunen, hvor ideen introduceres, og man anmoder om et møde.**
Landsforeningen skriver evt. udkast til dette, hvis det ønskes.
- 5: **Møde med kommunen**
Ideen præsenteres. Erfaringer fra andre kommuner, hvor disse råd findes refereres. Fordele, bl.a. for kommunen, men også for den kommunale forvaltning fremhæves. (Landsforeningen kan evt. sende en person til at deltage i dette møde?)
- 6: **Opfølgning på mødet, især hvis ideen ikke fænger**
Landsforeningen kan evt. deltage i en opfølgende henvendelse
- 7: **Udvalget nedsættes og går i gang.**
Der føres protokol over alle møder og beslutningerne på disse.

Landsforeningen:

- 8: **Landsforeningen organiserer en årlig 'Bygningsvedligeholdelses-uge'**
med fokus på de bevaringsværdige bygninger, som lokalforeningen og rådet er aktive for at gennemføre lokalt som en markant og synlig årlig begivenhed.
- 9: **Landsforeningen holder et årligt erfarings-møde**
for medlemmer af de kommunale bygningskulturråd, hvor man kommer med ideer, inspiration, udveksler erfaringer og kommer med støtte til vanskelige sager.
- 10: **I Landsforeningen**
er det Per Godtfredsen, Søren Vadstrup og Peter Hee, der tager sig af alle spørgsmål vedrørende de kommunale bygningsbevaringsråd. Alle tre har erfaringer med bevaringsværdige bygninger, kommunale forvaltninger og kommunale systemer. Derudover er Landsforeningens sekretariat også altid behjælpelig med råd og dåd.

Hvad er en bevaringsværdig bygning?

For at være 'bevaringsværdigt' i formel forstand skal det pågældende hus:

- 1: Være individuelt vurderet og udpeget af kommunen som bevaringsværdigt efter et nærmere defineret system, - nemlig SAVE-systemet *eller*
- 2: Være en del af et samlet bevaringsværdigt bygningsmiljø omfattet af en af kommunen udarbejdet bevarende lokalplan *eller*
- 3: Som den tredje mulighed kan Staten via Kulturarvsstyrelsen erklære en bygning som bevaringsværdig.

I alle tre tilfælde skal bygningen være optaget i kommuneplanen som bevaringsværdig, for at dette skal have retsvirkning.

SAVE-systemet

Rent konkret vurderer kommunen om en bygning er bevaringsværdig efter det såkaldte SAVE-system (Survey of Architectural Values in the Environment). Dette bygger på følgende 5 kriterier, der hver vurderes efter en skala fra 1-9:

1: Arkitektur

Huset skal have udvendige arkitektoniske kvaliteter, der gør bygningen til noget særligt i det lokale miljø (beliggenhed, proportioner, materialer, detaljer).

2: Originalitet

Huset skal være relativt uspoleret i forhold til ombygninger, tilbygninger eller udskiftninger af de originale bygningsdele, der skæmmer den oprindelige arkitektur.

3: Kulturhistorie

Huset skal have en interessant kulturhistorie, der har lokal betydning.

4: Miljø

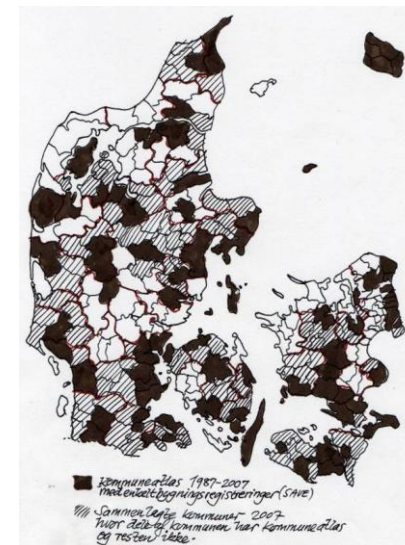
Huset skal falde godt ind i det lokale bygningsmiljø

5: Tilstand

Husets fysiske tilstand.

Husets samlede bevaringsværdi er ikke et gennemsnit af de seks kriterier, men netop en samlet bedømmelse, hvor f.eks. et hus' spændende kulturhistorie, bl.a. dets tidligere anvendelser, vurderes højt i forhold til en måske ikke så stærk arkitektur eller bevaringsgrad. Et hus i meget ringe tilstand kan godt vurderes som bevaringsværdigt på grund af en meget høj grad af originalitet.

Hvis huset opnår en samlet karakter på 1-4 efter SAVE-systemet (i nogle kommuner dog 1-5), er det defineret som et bevaringsværdigt hus, og det vil efterfølgende blive optaget som sådant i kommuneplanen og endvidere i Kulturarvsstyrelsens internetbaserede Database over Fredede - og Bevaringsværdige Bygninger, FBB (www.kulturarv.dk/fbb/index.htm)



Kortet viser de kommuner i Danmark, der har gennemført en SAVE-Registrering af deres bevaringsværdige bygninger, og hvilke der ikke har. En af opgaverne for de kommunale Bygningskulturråd, er at få de hvide og de skraverede pletter på kortet gjort sorte.

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

Borgergade 111 · 1300 København K · Tlf. 70 22 12 99

mail@byogland.dk · www.byogland.dk